

UNCATEGORIZED (HTTPS://MIMLADI.HR/CATEGORY/UNCATEGORIZED/)

Karaševski Hrvati i očuvanje nacionalnog identiteta

Damir Kopljar (Https://Mimladi.Hr/Author/Damirkop/)

- Prije 2 Tjedna (Https://Mimladi.Hr/2024/10/19/Karasevski-Hrvati-I-Ocuvanje-Nacionalnog-Identiteta/)

🔖 5 Min.

(https://mimladi.hr/wp-content/uploads/2024/10/19/karasevski-hrvati.jpg)

U prethodnim tekstovima, pišući o hrvatskoj dijaspori, značajan smo prostor posvetili načinu na koji su Hrvati kroz povijest uspjeli očuvati svoj nacionalni identitet. U tom procesu veliku je ulogu odigrala Katolička crkva, a posebnu važnost Katoličke crkve u očuvanju nacionalnog identiteta primjećujemo kod karaševskih Hrvata. Karaševski Hrvati splotom povijesnih okolnosti zatekli su se u dominantno pravoslavnom okruženju te ih je upravo Crkva održala na okupu i spasila od asimilacije. Osim crkve veliku su zaslugu za održavanje identiteta imale i obrazovne institucije koje su prenosile znanje hrvatskog jezika na nove generacije.

Karaševski identitet.

Kao što smo već istaknuli u očuvanju karaševskog identiteta značajnu je ulogu odigrala Katolička crkva. Castilia Manea-Grgin u svojem članku pod nazivom „Prilog poznavanju povijesti karaševskih Hrvata u ranom novom vijeku“ govori o djelovanju franjevac i isusovaca na području Karaševa u sedamnaestom i osamnaestom stoljeću. Autorica teksta govori kako je prvotno na prostoru Karaševa bila snažna prisutnost franjevac, ali je ona s vremenom sve više slabila te su početkom sedamnaestog stoljeća brigu o Hrvatima na prostoru Karaševa preuzeli Isusovci. Šibenski isusovac, Marin Dobrojević, početkom sedamnaestog stoljeća dolazi među karaševske Hrvate te navodi kako su po pitanju očuvanja vjere izuzetno zapaženi. Manjak crkvenog osoblja doveo je do snažne afirmacije pučkih pobožnosti koje su u sebi obuhvaćale tisuće praznovjerja. Jedan od glavnih predmeta spora između lokalnog stanovništva i Dobrojevića bilo je usvajanje novoga kalendara. Gregorijanski kalendar stvarao je jasnu vjersku razdjelnicu između katoličkog stanovništva s jedne strane te pravoslavnog i protestantskog s druge strane. Karaševsko stanovništvo u početku se opiralo ideji usvajanja novoga kalendara,

ali je na kraju pristajanjem uz promjenu koju zahtijevala crkva, uspjelo održati svoju katoličku vjeru i svoj hrvatski identitet. Uz Dobrojevića i njegovo djelovanje istaknuti ćemo još i franjevca Ivana Dežmanica. On je sredinom sedamnaestog stoljeća, pišući o Karaševu, istaknuo kako je polovica stanovništva neposlušna crkvi te kako koketira s pravoslavljem i protestantizmom. U svojem izvještaju navodi kako je svojim propovijedanjem uspio veliki broj ljudi vratiti u okrilje crkve te suzbiti utjecaj pravoslavlja i protestantizma.

Iz promjera dvojice navedenih svećenika možemo jasno vidjeti kako su opredjeljenja o vjerskim pitanjima u sedamnaestom stoljeću kroz kasnija desetljeća utjecala na održavanje hrvatskog nacionalnog identiteta u Karaševu.

Obrazovni sustav.

U očuvanju nacionalnog identiteta uz vjeru i običaje presudnu ulogu ima očuvanje narodnog jezika. Prva škola na području Karaševa spominje se na početku osamnaestog stoljeća. Kao učitelj u toj školi spominje se Mile Gvozdić, a predavanju se održavala na materinjem jeziku sve do 1907. godine kada je u kontekstu sveopće mađarizacije i nametanja mađarske hegemonije nametnut mađarski jezik. Slomom Austro-Ugarske monarhije proces mađarizacije se zaustavlja, a za Hrvate u Karaševu dolaze lakša vremena. Potpisivanjem ugovora između Kraljevine Jugoslavije i Rumunjske za Hrvate dolaze svjetliji dani jer su mogli slobodno i bez bojazni o financijskim sredstvima tiskati udžbenike na hrvatskom jeziku. Kroz dvadeseto stoljeće položaj Hrvata u Rumunjskoj imao je brojne oscilacije, svoje uspone i padove da bi se početkom 1990-ih i uspostavom demokratske vlasti situacija stabilizirala i popravila.

Odnos Republike Hrvatske prema hrvatskoj zajednici u Rumunjskoj.

Na mrežnim stranicama „Središnjeg ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske“ možemo pročitati kako se hrvatska zajednica na prostoru Rumunjske nalazi na tri različite lokacije.

Hrvate u Rumunjskoj dijelimo u tri skupine s posebnim kulturnim obilježjima te s zanemarivim jezičnim razlikama. „Prva skupina živi u selu Rekaš, 30 km istočno od Temišvara. Druga, manja skupina živi u mjestu Keča, zapadno od Temišvara, a Treća, i ujedno najveća skupina Hrvata živi južno od Temišvara, u Karaš-severinskoj županiji (glavni grad Rešica), u dvjema općinama Lupak i Karaševo. Hrvate koji žive u Karaš-severinskoj županiji nazivaju se karaševski Hrvati ili Krašovani. Prema službenim procjenama u Rumunjskoj danas živi oko 6000 Hrvata, a Ustav iz 1991 godine omogućava Hrvatima da i nadolazećim vremenima zadrže svoje nacionalni i kulturni identitet. Hrvati prema Ustavu imaju pravo učiti hrvatski jezik u školama, a hrvatske organizacije imaju pravo na zastupnika u parlamentu. Hrvati također mogu koristiti hrvatski jezik kao službeni jezik na sudu i zatražiti podizanje službenih dokumenata na hrvatskom.

„Središnji ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske“ u svojem osvrtnu na hrvatsku manjinu u Rumunjskoj također govori i o kulturno-umjetničkim manifestacijama koje održavaju hrvatski identitet i sprječavaju asimilaciju koja sa svakom novom generacijom postaje sve veća opasnost. Od udruga koje su aktivne vrijedi istaknuti „Karaševsku zoru“ iz Karaševa te folklornu skupinu „Klokotić“ iz „Klokotića“. Uz umjetnička društva također postoje i sportska druženja među kojima su najaktivniji nogometni društva NK „Starigrad“ Karaševo 1299., NK „Lupak“, NK „Croatia“ Klokotić.

Za kraj vrijedi istaknuti kako na prostoru Rumunjske djeluje sedam hrvatskih vrtića, pet osnovnih škola od 1. do 4. razreda te tri od 1. do 8. razreda i jedna gimnazija, a kao kruna borbe za očuvanje hrvatskog identiteta svakako treba istaknuti osnivanje „Katedre za hrvatski jezik i književnost“ na Sveučilištu u Bukureštu iz 2008. godine.

Katolička crkva također ima nemjerljiv doprinos pri očuvanju hrvatskog jezika i identiteta Rumunjskoj. Crkva već duže vrijeme hrvatskim svećenicima u osigurava knjige za bogoslužje na hrvatskom jeziku. U Temišvarskoj biskupiji djeluje trinaest hrvatskih svećenika i, a postoje tri i hrvatske župe: Karaševo, Lupak i Klokotić.

Imajući u vidu aktivnost hrvatske zajednice u Rumunjskoj te institucionalnu podršku koji od strane rumunjske države dobivaju možemo zaključiti kako je pred Hrvatima u Rumunjskoj svijetla budućnost u kojoj se ne moraju bojati asimilacije i vlastitog nestanka.

Autor: Damir Kopljar

Objavljeno: 19.10.2024.

Ovaj tekst objavljen je uz potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama. Naziv projekta je „Dijaspora-neotkriveno blago Republike Hrvatske.“

 Share On Facebook (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://mamladi.hr/2024/10/19/karasevski->

 Share On Twitter (<https://twitter.com/share?>

SLJEDEĆI ČLANAK

Janjevački Hrvati
(<https://mamladi.hr/2024/10/24/janjevacki-hrvati/>)

Podrška do samog kraja: Važnost palijativne skrbi
(<https://mamladi.hr/2024/10/15/podrska-do-samog-kraja-vaznost-palijativne-skrbi/>)

NAJNOVIJE OBJAVE

Kako temu hrvatske dijaspore učiniti mladima interesantnom i privlačnom
(<https://mimpladi.hr/2024/10/29/kako-temu-hrvatske-dijas-pore-uciniti-mladima-interesantnom-i-privlacnom/>)

Kontakt
OIB: 93537511521
Email: info@mimpladi.hr
Mobilni broj: +385 92 502 5176

Društvene mreže
Instagram (<https://www.instagram.com/mimpladihr/?hl=hr>)
Facebook (<https://www.facebook.com/mimpladihr>)

ti
(<https://mimpladi.hr/2024/10/24/janjevacki-hrvati/>)

ma ovoga teksta jest povijest
jedne od najstarijih hrvatskih
zajednica u dijaspori. Naravno
(<https://mimpladi.hr/2024/10/24/janjevacki-hrvati/>)

mimpladi created by Illiva Development

Karaševski Hrvati i očuvanje nacionalnog identiteta
(<https://mimpladi.hr/2024/10/19/karasevski-hrvati-i-ocuvanje-nacionalnog-identiteta/>)

U prethodnim tekstovima, pišući o hrvatskoj dijaspori, značajan smo prostor posvetili načinu na koji...
(<https://mimpladi.hr/2024/10/19/karasevski-hrvati-i-ocuvanje-nacionalnog-identiteta/>)

Podrška do samog kraja: Važnost palijativne skrbi
(<https://mimpladi.hr/2024/10/15/podrska-do-samog-kraja-vaznost-palijativne-skrbi/>)

Palijativna skrb ključna je za poboljšanje života određenih